

Model conceptual

privind asigurarea transparenței și competitivității
pe piața lemnului în contextul implementării
Strategiei Naționale pentru Păduri 2030

Cuprins

I.	Context.....	3
II.	Analiza situației curente și viziunea pe termen mediu și lung	4
	2.1. Valorificarea masei lemnoase	4
	Analiza situației curente.....	4
	Viziune pe termen mediu și lung.....	6
	2.2. Trasabilitatea lemnului	7
	Analiza situației curente.....	7
	Viziune pe termen mediu și lung.....	8
	2.3. Controlul exploatării, valorificării și circulației lemnului	9
	Analiza situației curente.....	9
	Viziune pe termen mediu și lung.....	10
III.	Model conceptual de valorificare, trasabilitate și control a masei lemnoase	11
	3.1. Precondiții	11
	3.2. Identificarea proceselor definitorii pentru modelul conceptual	11
	3.3. Fundamentarea modelului conceptual pe procese definitorii	13
	3.3.1. Amplasare masă lemnoasă (Planificarea tăierilor)	13
	3.3.2. Punere în valoare: selectarea arborilor de extras, însemnarea lor și estimarea volumului.....	20
	3.3.3. Alegerea formei de valorificare a masei lemnoase și exploatarea masei lemnoase	25
	3.3.4. Prima punere pe piață - prima transformare	30
	3.3.5. Prima transformare – transformări ulterioare	34

I. Context

Prezentul raport reprezintă o analiză independentă a modului de valorificare, comercializare și asigurare a trasabilității lemnului și propune o viziune pe termen mediu și lung de adaptarea a legislației silvice subsecvente ținând cont de deficiențele curente de implementare și de prevederile legislației comunitare.

Viziunea formulată se încadrează în principalele coordonate preluate din Strategia Națională pentru Păduri 2023, aprobată prin HG 1277/05.10.2022, respectiv:

1. Modul de comercializare a masei lemnoase (pe picior sau fasonat) este la latitudinea proprietarilor, tranziția către o pondere preponderentă de comercializare a lemnului sub formă fasonată fiind reglementată pentru pădurile publice.
2. Modul de însemnare prealabilă a arborilor de extras va fi reglementat ca un instrument de monitorizare internă, sub raportul corectitudinii aplicării lucrărilor silvice, și nu ca un instrument central de control al volumelor comercializate.
3. Proprietarii/operatorii au obligația stabilirii și declarării provenienței și a asigurării trasabilității până la prima introducere pe piață – considerată platforma primară, în acord cu cerințele de trasabilitate a lemnului de la nivel european.
4. Declarația de exploatare a masei lemnoase presupune declararea în RFN, cel puțin, a locului de proveniență a lemnului, a volumului estimat de extras în raport de intervenția silviculturală programată, a termenelor de execuție a exploatării lemnului și a punctului de introducere pe piață (clar definit, cu coordonate GPS). Actul de estimare a masei lemnoase nu va avea, din perspectiva statului, caracter de document de gestiune.
5. Măsurarea volumului materialelor lemnoase se va face la introducerea pe piață, prin orice metode de măsurare certificabilă metrologic, în limita unor toleranțe reglementate. Măsurarea se face de către persoane special autorizate în acest sens, cu atragerea responsabilității persoanei care face măsurarea și aprecierea calitativă.
6. Sortimentele care fac obiectul introducerii pe piață sunt definite simplu și unitar prin actul de reglementare a sistemului de trasabilitate.

Modelul conceptual a fost formulat prin implicarea specialiștilor din cadrul Grupului pentru Dialog Forestier și a unor experți atrași în cadrul unor sesiuni de lucru desfășurate în prima parte a anului 2023.

În condițiile în care reglementările naționale privind trasabilitatea lemnului trebuie să răspundă în viitor la un set suplimentar de cerințe care izvorăsc din noile reglementări europene, cunoscute sub numele de „Deforestation Free” (EU Deforestation Free Regulation - EUDR), modelul conceptual propus se adresează tuturor celor implicați în activități de management forestier. Documentul se constituie într-o invitație la un dialog structurat, adresată atât factorilor politici cu rol decizional în formularea politicilor publice cât și organizațiilor reprezentative din sectorul forestier.

II. Analiza situației curente și viziunea pe termen mediu și lung

2.1. Valorificarea masei lemnoase

Analiza situației curente

Problemele cu care se confruntă în prezent activitatea de valorificare a masei lemnoase au apărut de-a lungul a ultimilor 30 de ani, pe fondul modificării naturii proprietății forestiere și a tranziției de la o economie de stat centralizată la o piață comunitară unică. Prin modificările cadrului legislativ din această perioadă, Statul nu a avut în vedere crearea unui cadru de administrare eficient printr-o rafinare a reglementărilor în funcție de tipul și mărimea proprietății forestiere, impunând tuturor proprietarilor aceleași rigori pe care le aplică pentru fondul forestier de stat. Pe fondul acestui context legislativ o serie de probleme au apărut și s-au agravat în timp. Cele mai importante sunt:

- Mobilizarea incompletă a resursei lemnoase

În proprietățile forestiere private mici (din interiorul sau exteriorul fondului forestier) multe dintre **lucrările de îngrijire nu se execută** din cauza efortului birocratic disproporționat de mare față de beneficiile rezultate (mai ales curățirile și prima răritură). Valorificarea la drum auto forestier (DAF) se dovedește inefficientă în astfel de cazuri și în contextul unei accesibilități limitate a pădurilor.

În afară de mobilizarea incompletă a resursei lemnoase, o altă consecință negativă pe termen lung este **scăderea calității masei lemnoase** din arboretele în care lucrările respective nu s-au executat ca și scăderea stabilității pădurilor în fața hazardelor naturale (tot mai frecvente în contextul schimbărilor climatice). Iar în final lipsa stabilității este însoțită de o lipsă de predictibilitate în mobilizarea planificată a resurselor aspect relevat de ponderea foarte mare a produselor accidentale în oferta actuală de lemn.

Pe de altă parte, **fenomenul exploatărilor ilegale** a ocupat cu prioritate agenda publică din ultimii ani, acțiunile de diminuare a acestuia adresând cu prioritate impunerea unor noi instrumente de comandă și control în aceeași paradigmă a unui cadru de administrare neadaptat schimbărilor formelor de proprietate și a mediului economic.

- Îndepărtarea de pădure a veniturilor generate de masa lemnoasă

În absența unui model operațional eficient, masa lemnoasă se vinde preponderent pe picior, ceea ce conduce la **scăderea veniturilor proprietarului** obținute din dreptul de uzufruct. Acest lucru este foarte evident în cazul proprietăților forestiere mici, în care, dificultățile de a asigura controlul lucrărilor de exploatare și paza masei lemnoase rezultate obligă proprietarul să vândă lemnul pe picior, adesea în dezavantajul propriu.

Rezultatul concret este **reducerea capacității de finanțare** a lucrărilor silvice, mai ales

la nivelul proprietăților private mici, și **scăderea apetitului pentru investițiile pe termen lung** în proprietatea forestieră.

- Durata mare de execuție a lucrărilor de exploatare

În condițiile în care valorificarea masei lemnoase se face preponderent în platformele primare din proximitatea parchetelor, lucrările de exploatare a lemnului durează mult pentru că depind de capacitatea de transport a lemnului către punctul în care de face prima transformare. Când valorificarea se face ca lemn fasonat la DAF, operațiunile de sortare conform cu cerințelor pieței, estimare a volumului, pregătire pentru transport și asigurare a trasabilității sunt mari consumatoare de timp, prelungind prezența utilajelor în pădure, ceea ce conduce la **accentuarea impactului negativ asupra ecosistemelor forestiere**.

Mai mult decât atât, **costul lucrărilor de exploatare crește** ca urmare a numărului mare de personal necesar pentru execuție și a dificultăților de a recruta și reține angajații necesari. Au existat puține preocupări în ultimele decenii pentru finanțarea din fonduri publice a logisticii forestiere (incluzând depozite permanente dotate corespunzător) și achiziția de utilaje de exploatare prietenoase cu mediul.

- Birocrație excesivă pentru punerea pe piață a masei lemnoase

În actualul context legislativ, procesul de valorificare a masei lemnoase prevede exact aceleași etape, reguli și exigențe, indiferent de mărimea proprietății forestiere. Durata dintre momentul deciziei de a valorifica masa lemnoasă și momentul în care toate procedurile legale au fost îndeplinite este atât de mare încât **încurajează proprietarii mici să ocolească reglementările**. În plus, impunerea unor sarcini administrative inutile rezidă din instituirea unui sistem de combatere a exploatărilor ilegale depășit (e.g. „marcarea arborilor” ca bază a sistemului de control, verificarea APV, reinventarierea pe postate, etc). Acest lucru blochează și investițiile în instrumente moderne pentru evaluarea, măsurarea și verificarea expeditivă a lemnului. Statul pierde astfel oportunitatea de a constitui o piață a lemnului transparentă și competitivă.

- Ignorarea nevoilor comunităților dependente de pădure și lemn

Problema dependențelor multiple a unor comunități locale de pădure și lemn a fost ignorată instituțional și procedural, chiar dacă între obiectivele administratorului silvic de stat – Romsilva – figurează și aprovizionarea populației cu lemn de foc. Nevoile comunităților locale nu se rezumă doar la acest aspect, existând o paletă mai largă de produse lemnoase, servicii ecosistemice și oportunități pe care pădurea le poate oferi. Ignorarea acestor aspecte conduce treptat la **migrația populației din comunitățile dependente de pădure și lemn**, ceea ce are ca efect în cascadă **reducerea forței de muncă pentru lucrările silvice și de exploatare**.

Viziune pe termen mediu și lung

Strategia Națională pentru Păduri 2030 (SNP30) prevede o serie de obiective clare pentru valorificarea masei lemnoase. Transpunerea acestora în practică presupune revizuirea întregului proces de punere pe piață a lemnului în conformitate cu următoarele principii:

- Maximizarea procentului de mobilizare a resursei lemnoase la nivel național cu respectarea principiului continuității și în condițiile unei cote de recoltă sustenabile în special prin executarea corespunzătoare și la timp a lucrărilor de îngrijire și conducere.
- Reducerea impactului de mediu al activităților de valorificare a masei lemnoase prin investiții în depozite permanente și utilaje de exploatare prietenoase cu mediu și prin proceduri de reducere a operațiunilor birocratice/administrative la nivelul platformelor primare.
- Sistemul de trasabilitate a lemnului eficient și transparent care să permită raportarea masei lemnoase recoltate la nivelul platformei primare, considerată prima introducere pe piață, orientat spre asumarea și monitorizarea declarațiilor realizate la prima introducere pe piață privind proveniența și cantitatea produselor din lemn.
- Creșterea contribuției sectorului forestier la economia locală și națională prin lanțuri valorice verticale raportate la resursa consumată.
- Dezvoltarea durabilă a sectorului forestier prin implementarea modelului de economie circulară
- Valorizarea proveniențelor recunoscute pentru lemn (ex: molidul de rezonanță din zona Mureș-Harghita) care pot constitui vectori de imagine și surse de venituri suplimentare.

Pentru a îndeplini aceste deziderate pe termen mediu și lung, Autoritatea Centrală (AC) trebuie să aibă în vedere o serie de acțiuni și măsuri:

- Simplificarea procedurilor premergătoare valorificării masei lemnoase (amplasare, selectare și însemnare arbori, autorizare exploatare) funcție de tipul și dimensiunea proprietății forestiere, pentru a micșora efortul de conformare și a încuraja transparența procesului de punere pe piață.
- Favorizarea valorificării lemnului în sortimente industriale prin crearea unor depozite de sortare zonale dotate cu tehnologie adecvată (pentru masa lemnoasă provenind din proprietatea statului) sau sprijinirea înființării de depozite private (pentru masa lemnoasă provenind din alte proprietăți).
- Consolidarea puterii economice și capacității de investiție în tehnologie a firmelor de exploatare prin oferirea unor oportunități de contractare a serviciilor de exploatare în fondul forestier proprietate de stat pe termen mai lung (3-5 ani).
- Încurajarea contribuției sectorului forestier la economiile locale prin facilitarea accesului la resursă a actorilor economici cu o contribuție semnificativă la economia locală, funcție de contribuția la dezvoltarea socio-economică a comunităților, raportat la masa lemnoasă consumată.

2.2. Trasabilitatea lemnului

Analiza situației curente

Necesitatea unei reforme a modului de asigurare a trasabilității lemnului a izvorât din două cauze majore:

- prima este reprezentată de **reglementările la nivel European** care au impus prin normele EUTR (EU Timber Regulation) o serie de reguli specifice cu privire la urmărirea fluxurilor de masă lemnoasă.
- a doua cauză este una de natură internă și este reprezentată de **aparitia și dezvoltarea unor fenomene de exploatare ilegală** care - treptat - au preocupat tot mai intens autoritățile, administrația silvică și societatea civilă.

Ca urmare a acestor preocupări, AC a proiectat și implementat un instrument informatic (SUMAL) care să gestioneze trasabilitatea lemnului de la nivel de parchet și până la produsele industriale care au ieșit din categoria de interes a lemnului. Din nefericire, acest instrument și procedurile pe care acesta le-a implementat au demonstrat, în timp, o serie de slăbiciuni conceptuale și funcționale care mai mult au scos în evidență lipsa de adaptare a reglementărilor la contextul național și european:

- Fluiditatea proceselor de punere pe piață a lemnului a fost afectată semnificativ, conducând la **timpi operaționali mari pentru măsurarea volumului de lemn** exploatat, în platformele primare. Aceasta se traduce prin costuri mai mari de punere pe piață a lemnului și la o prezență prelungită a utilajelor și oamenilor în pădure, cu evidente implicații de mediu.
- Sistemul SUMAL se bazează pe estimarea volumului de masă lemnoasă realizată prin actul de punere în valoare (APV), ca și cum această valoare a reprezenta volumul comercial care este pus pe piață. În realitate există **diferențe semnificative de volum și calitate** între estimarea din APV și măsurarea făcută în platformele primare sau în depozite.
- Firmele de exploatare sunt obligate *de facto* să se încadreze scriptic cu volumul de lemn exploatat în volumul total din APV, ceea ce conduce la **distorsionarea informațiilor colectate din procesul de punere pe piață** a lemnului. Acest neajuns, coroborat cu mai multe inabilități de proiectare conceptuală a instrumentului SUMAL, fac imposibilă obținerea unei balanțe naționale a lemnului care să aibă informații veridice și utile întregii economii din România.
- Măsurarea lemnului încărcat în mijloace de transport nu este executată de personal cu abilități certificate și de aceea erorile – intenționate sau nu – sunt permanent posibile, fiind evidentă **absența unor responsabilități clare** la nivelul actorilor implicați în proces. În prezent, aproape orice diferență dintre scriptic și faptic identificată pe durata circulației lemnului poate fi justificată prin lipsa de competențe a celor care au contribuit la întocmirea documentelor de transport.
- Actualul sistem de trasabilitate transpus prin SUMAL este conceput cu o **preferință pentru constatarea post factum a neconformităților și combaterea efectelor în**

detrimentul prevenirii riscurilor. Reglementările legale au fost modificate de multe ori pentru a cuprinde sancțiuni mai mult sau mai puțin severe asupra unor situații inedite care au apărut în practica sectorului forestier, dar continuă să existe posibilități de a ocoli legea și de a genera astfel “zone gri” în care vinovăția și reaua intenție sunt greu de demonstrat.

- SUMAL 2.0 nu este concepută să genereze în mod automat alerte, care să notifice utilizatorii și organismele de control cu privire la posibile neconformități.
- SUMAL este în esență un instrument de gestiune util pentru implementarea obligațiilor Due Diligence System (DDS) de către operatori / comercianți însă nu permite utilizatorilor săi principali introducerea de noi câmpuri de lucru/date, prelucrarea datelor introduse sau interfațarea cu alte aplicații.

Viziune pe termen mediu și lung

Dincolo de rezolvarea provocărilor deja enumerate, trasabilitatea lemnului trebuie să răspundă în viitor la un set suplimentar de cerințe care izvorăsc din noile reglementări europene, cunoscute sub numele de „Deforestation Free” (EU Deforestation Free Regulation - EUDR) și care vor înlocui normele EUTR.

Alăturând aceste cerințe celor care decurg din SNP30, putem concluziona că practicile și instrumentele de asigurare a trasabilității lemnului trebuie să implementeze în viitor următoarele principii:

- Creșterea gradului de transparență a sectorului forestier, începând cu informațiile despre proprietatea (exploatarea) forestieră, amplasarea masei lemnoase ce va fi recoltat, exploatarea și punerea pe piață a lemnului;
- Responsabilizarea actorilor implicați în implementarea trasabilității, în sensul definirii unor roluri și responsabilități clare, și profesionalizarea și certificarea competențelor necesare pentru a asigura calitatea informațiilor cu care procesul de urmărire a trasabilității operează;
- Preponderența strategiilor de prevenție a riscurilor pentru a diminua probabilitatea de apariție a practicilor ilegale și a corupției;

Pentru a îndeplini aceste deziderate pe termen mediu și lung, este nevoie de o serie de acțiuni și măsuri concrete a căror implementare va crea contextul necesar pentru creșterea calității procesului de asigurare a trasabilității. Aceste acțiuni și măsuri sunt în responsabilitatea AC, iar cele mai importante ar fi:

- Implementarea Registrului Forestier Național (RFN) ca instrument central de gestiune a exploatarea forestiere și ca punct de origine pentru certificatele de proveniență ale lemnului rezultat; clarificarea împărțirii funcționalităților și integrărilor între acest sistem informatic și SUMAL;
- Asigurarea transparenței informațiilor din RFN pe niveluri de vizibilitate funcție de interesele specifice ale fiecărei categorii de utilizatori ai informațiilor, cu respectarea regulilor de confidențialitate în ceea ce privește proprietatea și persoana proprietarului;
- Autorizarea meseriei de specialist în măsurarea și sortarea materialului lemnos (specialist MSML), urmată de introducerea obligativității ca punerea pe piață a lemnului să fie executată exclusiv de acești profesioniști;

- Instituirea responsabilității personale a specialistului MSML cu privire la documentele întocmite pentru punerea pe piață, cu încadrarea ca fapte penale a abaterilor de la reglementările specifice profesiei;
- Stabilirea responsabilității operatorului /comerciantului (conform EUDR) ca singurul responsabil ulterior inclusiv pentru retragerea de pe piață a produselor;
- Renunțarea la utilizarea volumului rezultat din calcul APV ca referință comercială și înlocuirea acestei valori cu volumul real exploatat, măsurat de specialiști certificați;
- Fluidizarea procesului de punere în piață prin utilizarea „amprente digitale a transporturilor de lemn” (soluție propusă și susținută de numeroși factori interesați), precum și estimarea automatizată a volumului utilizând tehnici digitale la finalizarea introducerii în piață, mutând astfel operațiunile de punere pe piață în afara pădurii.

2.3. Controlul exploatării, valorificării și circulației lemnului

Analiza situației curente

Ca o consecință a imperfecțiunilor din fluxurile de valorificare și urmărire a trasabilității lemnului, controlul asociat acestor procese s-a dovedit a fi o «nucă tare» pentru instituțiile care au această responsabilitate. Privind retrospectiv, se poate afirma că eforturile depuse pentru a exercita funcția de control sunt disproporționate de mari față de rezultatele modeste obținute.

Principalele probleme care au grevat și continuă să afecteze activitățile de control al exploatării, valorificării și circulației lemnului sunt:

- **Concentrarea pe controlul respectării procedurilor**, ceea ce constituie un obiectiv extrem de greu de atins atunci când – după un interval mai mare sau mai mic de timp - se pot verifica doar evidențele birocratice, nu și realitatea efectuării activităților prevăzute de reglementări; Acest tip de control nu produce probe concludente în instanța, de aici rezultând și faptul că avem o eficacitate redusă a instanțelor de judecată.
- **Dificultățile tehnice** de control fizic al punerii în valoare a masei lemnoase (cunoscutele probleme din categoria arborilor exploatați, dar nemarcați sau a arborilor marcați, dar neinventariați la calculul actului de punere în valoare); aproape toate controalele derulate în teren (numărare de cioate) au eșuat în a depista neregulile sau au fost invalidate de instanțele judecătorești din rațiuni juridice;
- **Eficacitatea redusă a acțiunilor de control** – judecată prin prisma numărului de dosare finalizate cu condamnare în instanțe față de numărul de dosare inițiate – cauzată pe de o parte de cadrul legislativ incoerent și pe de altă parte de direcționarea eronată a acestor acțiuni către agenți economici și zone de importanță secundară;
- **Eficiența scăzută a acțiunilor de control**, desfășurate prin metode învechite și mari consumatoare de timp și resurse, lipsite de aportul tehnologiei moderne și care nu urmează o abordare bazată pe riscuri ținând cont de evoluția “modus operandi”;
- **Suspiciunile de corupție** din zona instituțiilor abilitate să exercite controlul acestor procese, alimentate de fapte reale, dar și de o „zvonică” insistentă, au măcinat și continuă să afecteze credibilitatea rezultatelor obținute de diversele instituții; în societatea civilă opinia predominantă este că statul a pierdut controlul asupra sectorului forestier.

Viziune pe termen mediu și lung

O clarificare se impune de la bun început: controlul exploatării, valorificării și circulației lemnului este extrem de important pentru a aplica cu succes măsurile și acțiunile prevăzute pentru valorificarea și trasabilitatea sa, de aceea statul – și în mod special AC – trebuie să acorde o atenție sporită acestei activități. Schimbările reclamate de SNP30, dar și de noile norme EUDR, supun întreg sectorul forestier la un test dificil. Cu siguranță va exista inerție și opoziție la schimbare – activitatea de control trebuie să comunice cu claritate că statul este ferm în intențiile sale de a schimba paradigmele acestui domeniu economic.

Un alt element care trebuie menționat este modelul inedit de control pe care EUDR îl propune: **nu statul trebuie să-și intensifice eforturile de control, ci controlul reciproc al actorilor din lanțul valoric al lemnului va fi cel mai important instrument de asigurare a trasabilității**. Chiar dacă EUDR indică procente clare în ce privește verificarea de către AC a operatorilor /comercianților dar și în ce privește cantitatea produselor, regulamentul european pune un accent crucial pe actorii din lanțul valoric. Sub amenințarea retragerii de pe piață a produselor care au în componență lemn „contaminat” (a se citi: cu proveniență necunoscută sau cu proveniență dovedit ilegală), actorii de la finalul lanțului valoric al lemnului vor controla pe cei din amonte, care la rândul lor vor controla pe cei din amonte ș.a.m.d. În condițiile în care gestiunea pe loturi distincte a lemnului și a produselor derivate din acesta este tehnic imposibilă pe întreg lanțul, un volum aparent insignifiant de lemn ilegal poate „contamina” - prin amestecarea sa în loturi tot mai mari de semifabricate - cantități mari de produse finite.

În acest context relativ complex, se impune ca viziunea pe termen mediu și lung privind controlul exploatării, valorificării și circulației materialului lemnos să se bazeze pe câteva principii importante:

- Controlul bazat pe obligațiile de rezultat, ceea ce presupune în primul rând introducerea, definirea și utilizarea indicatorilor de stare a pădurii; aceștia sunt un set de valori care pot fi măsurate pe teren cu ușurință și cu o precizie rezonabilă și care atestă faptul că amplasarea masei lemnoase, selectarea arborilor și exploatarea lemnului nu au avut un efect negativ asupra ecosistemelor forestiere (efectele fiind judecate în concordanță cu funcțiile atribuite respectivelor suprafețe forestiere);
- Creșterea eficacității controlului prin: i) planificarea bazată pe analize de risc - aceasta presupune o colectare continuă de date cu privire la contravenții și infracțiuni comise la regimul silvic și reprezentarea lor pe hărți de risc; ii) concentrarea controlului în zona dintre punctul primei puneri pe piață și punctul în care are loc prima transformare;
- Creșterea eficienței controlului prin introducerea cât mai multor elemente de prevenție (scăderea probabilității neconformităților), prin autocontrolul generat de responsabilități clar definite (a se vedea responsabilitățile referitoare la măsurarea și sortarea masei lemnoase puse pe piață) și prin utilizarea intensivă a tehnologiilor moderne (drone, camere web, imagini satelitare etc);
- Stabilirea unor indicatori de performanță relevanți pentru activitățile de control exercitate de ACS (vor viza inclusiv obligațiile ce rezida din EUDR);
- Asigurarea transparenței minime necesare în conformitate cu EUTR /Directiva 2003/4/CE, pentru a susține un sistem de control eficient prin responsabilizarea suplimentară a organelor de control privind modul de implementare a planurilor de control.

III. Model conceptual de valorificare, trasabilitate și control a masei lemnoase

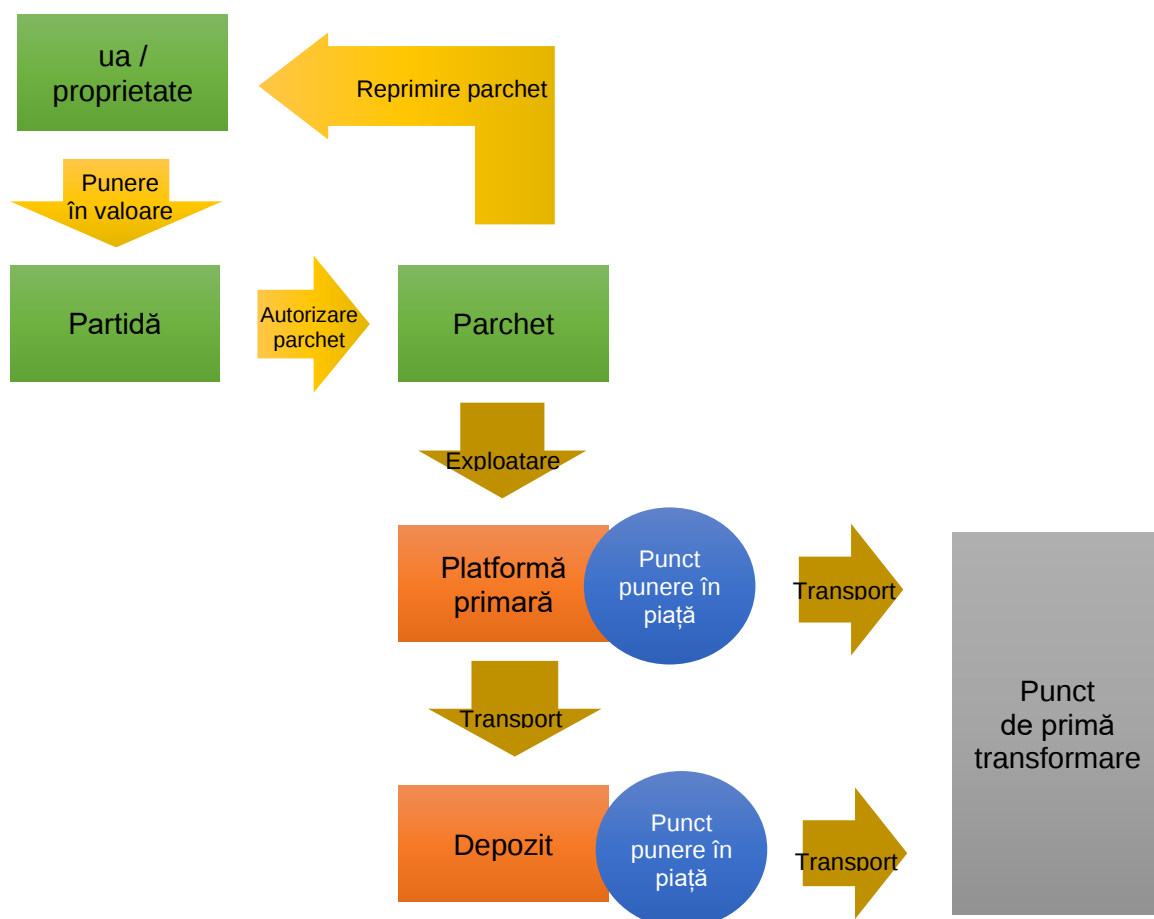
3.1. Precondiții

Prezentul model conceptual pleacă de la premisa punerii în practică a prevederilor SNP30 în ceea ce privește:

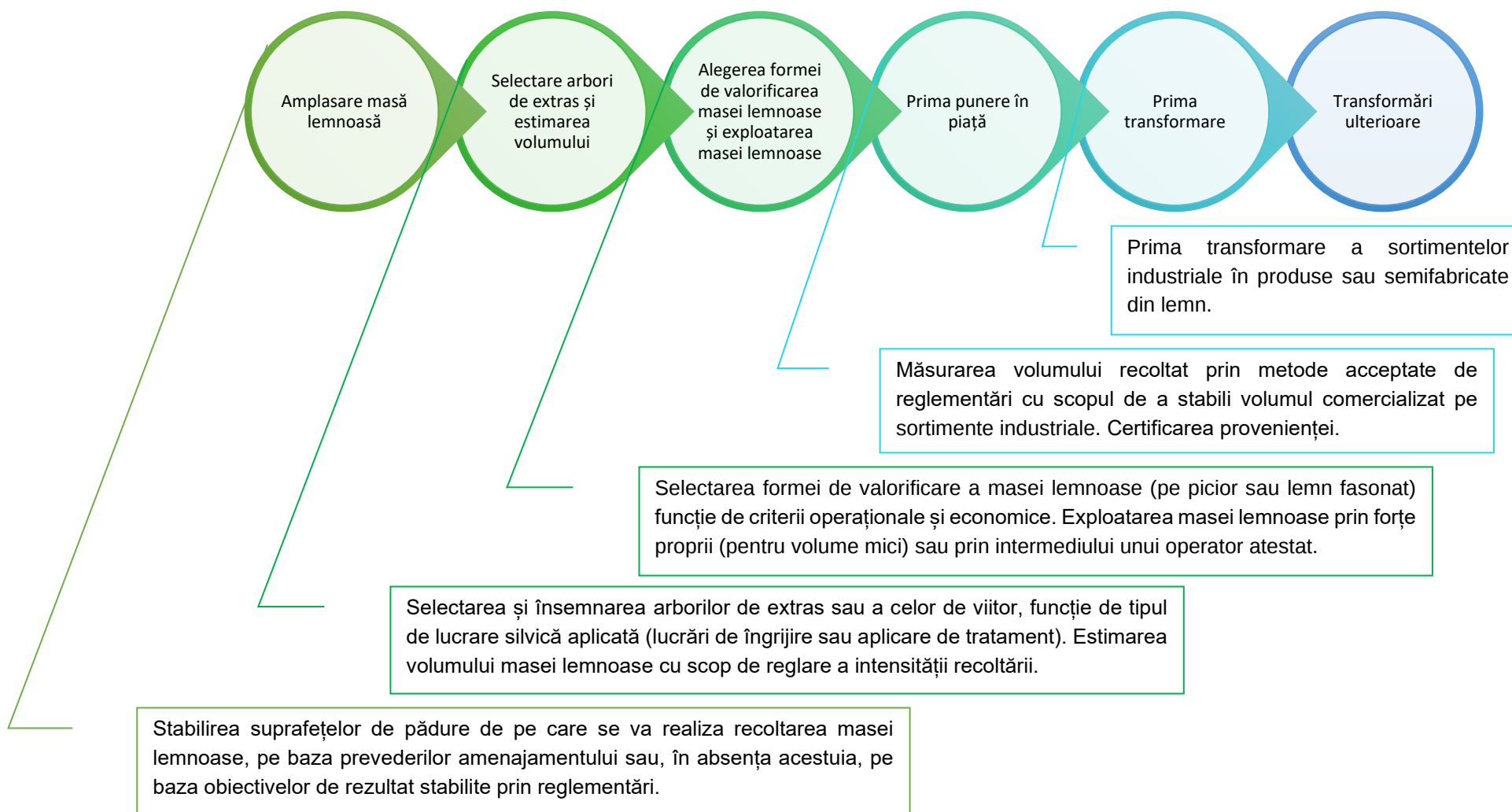
- Proiectarea și implementarea Registrului Forestier Național
- Definirea și implementarea indicatorilor privind starea pădurii / obligații de rezultat
- Elaborarea de noi norme tehnice/ghiduri de bune practici privind amenajarea pădurilor și aplicarea tratamentelor
- Elaborarea de cerințe și recomandări privind asigurarea trasabilității de la cioată la prima punere pe piață
- Stabilirea procedurilor, metodelor, responsabilităților pentru măsurarea lemnului la prima punere pe piață
- Adaptarea aplicației SUMAL la noul model de valorificare, trasabilitate și control al masei lemnoase

3.2. Identificarea proceselor definitorii pentru modelul conceptual

Identificarea proceselor definitorii s-a realizat prin stabilirea elementelor constitutive ale lanțului de valorificare a lemnului.

Identificarea proceselor definitorii pentru modelul conceptual

3.3. Fundamentarea modelului conceptual pe procese definitorii

3.3.1. Amplasare masă lemnoasă (Planificarea tăierilor)

Descrierea pasului de proces

Obiective:

Localizarea precisă a unităților amenajistice care se parcurg cu tăieri prevăzute de amenajament.

Metodă aplicată:

Analiză și decizie a expertului pe baza informațiilor din teren și a prevederilor instrumentelor de planificare

Activități specifice:

Analiza situației arboretelor și stabilirea necesității silvotehnice de intervenției. Analiza evidenței amenajistice și a încadrării în posibilitatea stabilită sau a măsurilor de derogare necesare în caz de calamități naturale. Selectarea parcelelor în care se poate trece la aplicarea amenajamentului privind extragerea de masă lemnoasă. Prioritizarea și selectarea parcelelor urmărind limitele de posibilitate.

Abordare SNP30

- Cerințele unitare la nivel național privind planificarea gestionării pădurilor, diferențiate în raport cu mărimea proprietății forestiere (Obiectiv de Rezultat (OR) 11.1.)
- Pentru pădurile localizate în arii naturale protejate, planificarea gestionării pădurilor integrează cerințele din planurile de management ale ariilor naturale protejate (OR 5.1.)
- Norme tehnice (NT) privind modul de calcul al posibilității în amenajamentele silvice folosesc tabele de producție actualizate (OR 1.1.)
- Norme tehnice reglementează diferențiat procesul de producție, în raport cu mărimea proprietății (O.R.1.1.)
- Obligațiile de rezultat privitoare la gestionarea pădurii, care stabilesc nivelul SE minimale, sunt reglementate prin norme tehnice (11.2.)

- Cadrul de reglementare privind evidența suprafețelor de pădure, planificarea managementului forestier, recoltarea masei lemnoase, trasabilitatea lemnului, simplificarea procedurilor de monitorizare a pădurilor, compensarea și finanțarea proprietarilor, este corelat cu funcționarea RFN (OR 9.2.)
- Înscrierea proprietarilor în Registrul Forestier Național, ca bază pentru implementarea sistemelor de monitorizare, compensare și finanțare, începând din 2025 (OR 9.4.)
- Registrul Forestier Național implementat începând din anul 2025 (OR.9.3.)
- Sistem de indicatori cu privire la starea pădurilor, care să permită monitorizarea eficientă a îndeplinirii obligațiilor individuale stabilite prin normele tehnice, precum și estimarea eficienței instrumentelor de compensare, finanțare și control ale activităților din domeniul forestier, implementat începând din anul 2025 (OR 9.5.)
- Piață liberă funcțională a prestărilor de servicii silvice, pentru creșterea performanței și calității prestărilor de servicii până în anul 2025 (OR 11.4.)

Descrierea conceptului

Pentru suprafețele de teren forestier ce dispun de amenajamente silvice

- 1. Amenajare:** proprietarii de terenuri forestiere cu o suprafață a proprietății mai mare decât limita stabilită de cadrul normativ (OR.1.1.) au obligația asigurării întocmirii de amenajamente silvice conform cerințelor normative; amenajamentele silvice vor include caracterizarea stării actuale a arboretelor și obligațiile de rezultat, ambele exprimate în indicatori de stare.
- 2. Înscrierea în RFN:** prevederile amenajamentelor silvice se vor încărca în RFN inclusiv cu date privind starea actuală a arboretelor și obligațiile de rezultat exprimate în indicatori de stare.
- 3. Amplasarea masei lemnoase (ML):** proprietarii de păduri au obligația selectării u.a. urilor pe care se va interveni cu tăieri în anul viitor de producție pe baza planului decenal și a procedurilor interne ale administratorului (pentru pădurile administrate).
- 4. Înscrierea amplasării ML în RFN:** după ce se elaborează amplasarea pentru anul de producție viitor prin proceduri interne, proprietarul va avea obligația asigurării evidențierii acesteia în RFN înainte de anul de producție (termen ce se poate stabili prin act normativ); informații minimale: Unitate de Producție (UP), unitate amenajistică (ua), natura tăierii.
- 5. Avizarea amplasării ML:** RFN va aviza amplasarea în raport de prevederile amenajamentului și de alte restricții înregistrate în RFN (de exemplu: managementul ariilor naturale protejate (ANP), cerințe privind calamitățile, controlul exercitat de RFN asupra posibilității); avizarea

va fi automată cu excepția acelor tipuri de tăieri pentru care este necesară vizita în teren a reprezentanților autorității; pentru acestea, avizarea se va face de către personalul autorității, într-un termen stabilit prin act normativ și se va comunica proprietarului prin RFN; în cazul neavizării, nu se vor putea programa lucrări în suprafețele respective; în cazul neavizării, RFN va furniza justificarea deciziei.

Pentru suprafețele de teren forestier ce nu dispun de amenajamente silvice

1. Elaborarea documentului de gestiune: pentru a putea planifica și efectua tăieri, proprietarii de terenuri forestiere cu o suprafață mai mică decât limita stabilită de cadrul normativ (OR.1.1.) vor avea obligația asigurării întocmirii documentului de gestiune care cuprinde, clarificarea situației juridice a terenurilor, caracterizarea sumară a pădurii cu descrierea stării actuale și a obligațiilor de rezultat exprimate prin indicatori de stare.

2. Înscrierea în RFN: pentru a putea efectua tăieri, proprietarul va avea obligația de a asigura încărcarea în RFN a prevederilor documentului de gestiune inclusiv indicatorii de stare care definesc starea actuală și obligațiile de rezultat.

3. Amplasarea masei lemnoase: în baza documentului de gestiune, proprietarul va decide care suprafețe vor fi parcurse cu tăieri și natura tăierilor;

4. Înscrierea amplasării ML în RFN: În scopul efectuării de tăieri, proprietarul va avea obligația semnalizării intenției de tăiere (amplasarea masei lemnoase) în RFN cu menționarea tipului de tăiere;

5. Avizarea amplasării ML: RFN va aviza amplasarea în raport de prevederile documentului de gestiune și de alte restricții înregistrate în RFN (de exemplu: managementul ANP, cerințe privind calamitățile, controlul exercitat de RFN asupra posibilității); avizarea va fi automată cu excepția acelor tipuri de tăieri pentru care este necesară vizita în teren a reprezentanților autorității - Garda Forestieră (GF); pentru acestea, avizarea se va face de către personalul autorității, într-un termen stabilit prin act normativ care să prevadă condițiile verificabile la avizare și se va comunica proprietarului prin RFN. În cazul neavizării, nu se vor putea programa lucrări în suprafețele respective; în cazul neavizării, RFN va furniza justificarea deciziei.

Implementare		
Cerințe normative - Reglementare		
Activități	Instrumente	Responsabilități
- Definirea limitelor de suprafață pentru elaborarea amenajamentelor silvice și a suprafețelor în care RFN constituie instrument de planificare - Actualizarea tabelor de producție - Stabilirea indicatorilor de stare a arboretelor și a obligațiilor de rezultat minime - Actualizarea normelor tehnice pentru amenajarea pădurilor (descrierea stării arboretelor și a obligațiilor de rezultat în termeni de indicatori de stare) - Elaborarea de cerințe și reglementări care să stabilească modul de avizare a amplasării masei lemnoase inclusiv în cazuri de calamități - Exprimarea restricțiilor rezultate din managementul ANP la nivel teritorial - Implementarea în RFN a următoarelor funcționalități: - Înscrierea amenajamentelor și a documentelor de gestiune - Interconectarea cu instituțiile abilitate să avizeze amplasarea ML (de exemplu ANANP) - Avizarea amplasării ML funcție de datele din amenajament și a datelor privind tăierile efectuate - Semnarea situațiilor de depășire a posibilității - Gestionarea situațiilor de calamități prin aportul activităților de teren ale GF	Amenajamente silvice: - Posibilitate – model de calcul prin NT și tabele de producție actualizate tabele de producție - Amenajamentele descriu, pentru fiecare arboret, starea actuală și obligația de rezultat utilizând indicatori de stare - Planificarea lucrărilor se face funcție de obligațiile de rezultat Registrul Forestier Național: - Pentru a putea fi efectuate tăieri, în RFN proprietarul este obligat să introducă informații din amenajamentele silvice - Pentru pădurile de mici dimensiuni, RFN constituie instrumentul de planificare a gospodăririi silvice, raportat la obligațiile de rezultat stabilite - RFN oferă un set de informații cu o structură standardizată, dar adaptată funcției aferente fiecărei subparcele și a dimensiunilor totale ale proprietății, pentru a reda sintetic contextul tehnic de management. - RFN oferă posibilitatea controlului posibilității la nivel de UP, evidențierea restricțiilor legate de managementul ANP - Prin RFN se pot aviza (automat sau manual) propunerilor privind tăierile	Administratori de păduri - Pădurea statului este prin lege administrată de către RNP-Romsilva care preia toate obligațiile statului din perspectiva de proprietar de păduri - Proprietarii alții decât statul pot delega obligațiile, prin contract de administrare structurilor de administrare acreditate Furnizorii de servicii silvice - Proprietarii pot apela pe piața serviciilor silvice la prestatori care să fie atestați pentru întocmirea amenajamentelor sau a documentelor de gestiune - Proprietarii pot delega prestatorilor de servicii și lucrul cu RFN în numele lor

avizarea tăierilor din perspectiva restricțiilor impuse de managementul ANP		
---	--	--

A. Proceduri interne/Ghiduri		
Activități	Instrumente	Responsabilități
1. Administratorii de păduri pot dispune de proceduri interne proprii privind amplasarea masei lemnoase - Alegere a din plan decenal funcție de urgențele de intervenție - Avizare și aprobare internă a amplasării în raport de urgențele silviculturale (funcție de procedurile administratorului) 2. Statul poate încuraja anumite practici prin recompensarea utilizării Ghidurilor de bune practici pentru atingerea obligațiilor de rezultat. 3. Furnizorii de servicii silvice pot dispune, de asemenea, de proceduri proprii privind stabilirea tăierilor și aprobarea internă a amplasării masei lemnoase.	- Ghiduri de bune practici pentru elaborarea documentelor de gestiune (inclusiv descrierea stării pădurii și obligații de rezultat exprimate în indicatori de stare) - Ghidurilor de bune practici pentru atingerea obligațiilor de rezultat în aplicarea lucrărilor. - Proceduri proprii privind stabilirea tăierilor și aprobarea internă a amplasării masei lemnoase.	

Asigurarea trasabilității		
Activități	Modalitate	Instrumente
Se face verificarea corespondenței dintre prevederile amenajamentului (documentului de planificare) și tăierile planificate	Declarație de exploatare	RFN
Se pot utiliza proceduri recomandate de autorități prin ghiduri de bună practică dar asumate explicit de proprietar/administrator	Ghiduri de bune practici	

Exercitarea controlului	
Riscuri	Măsuri de prevenire
Alegerea necorespunzătoare a suprafețelor de parcurs cu lucrări	- Asigurarea corectitudinii introducerii în RNF a datelor din amenajamentele silvice și din documentele de gestiune - RNF verifică corespondența dintre prevederile amenajamentelor silvice/documentelor de gestiune și informațiile privind amplasarea masei lemnoase și nu avizează în cazuri ca: - Lucrările au fost deja efectuate - Amplasarea de lucrări ce nu sunt prevăzute în amenajament /documentele de gestiune)
Pentru pădurile neamenajate și pentru care nu există documente și limite clare de proprietate există un risc ridicat de încălcare a dreptului de proprietate, atât din perspectiva succesorilor de drept cât și a recoltării de masă lemnoasă	- Înscrierea suprafețelor de păduri private neamenajate în RNF presupune parcurgerea unui proces minimal de verificare și/asumare
Depășirea posibilității sau simularea calamităților naturale	- RNF poate asigura o verificare minimală – dacă posibilitatea pe UP a fost depășită (la an sau la perioadă, funcție de prevederile legale) nu se mai avizează amplasare m.l.
Neîndeplinirea cerințelor ANANP	- ANANP are obligația includerii în RNF a tuturor restricțiilor raportate la suprafață pentru pădurile care au astfel de restricții pe baza prevederilor planurilor de management ale ANP - Dacă lucrările propuse depășesc restricțiile privitoare la ANP, RNF nu avizează amplasarea

Asigurarea transparenței		
Categoria de informații	Caracter	Instrumente de operaționalizare
Localizarea geografică	Public	RFN
Natura tăierilor	Public	RFN
Volum estimat din amenajament	Privat	RFN (amenajament/document de gestiune)
Posibilitate	Privat	RFN (amenajament/document de gestiune)
Datele personale ale proprietarilor privați (conform legislației în vigoare)	Privat	RFN

3.3.2. Punere în valoare: selectarea arborilor de extras, însemnarea lor și estimarea volumului

Descrierea pasului de proces

Obiective:

Declararea constituirii unei partizi (intenția de executare a lucrărilor de exploatare) și, opțional, a unui punct de intrare în piață (intenția de valorificare a masei lemnoase rezultate)

Calibrarea intervențiilor silviculturale prin metoda volumului extras

Previzionarea veniturilor estimative obținute din valorificarea masei lemnoase

Metodă aplicată:

Selectare arbori: Analiză și decizie a expertului pe baza informațiilor din teren și a prevederilor instrumentelor de planificare.
Însemnare arbori: Orice metodă care identifică arborii de extras în mod distinct și persistent până la momentul executării lucrărilor de exploatare și a reprimirii parchetului.

Estimare volum: Orice metodă recunoscută de AC, cu precizarea marjelor de eroare și suplimentar a sortimentației ML.

Activități specifice:

Analiza evidenței amenajistice și a lucrărilor silvotehnice/tratamentelor prevăzute de amenajament, inclusiv intensitatea recomandată pentru intervenția silviculturală.

Selectarea și însemnarea arborilor de extras, preluarea datelor necesare pentru estimarea volumului (specie, diametru, clasă de calitate, înălțimi medii).

Calcularea volumului estimativ.

Abordare SNP30

- Modul de însemnare prealabilă a arborilor de extras trebuie reglementat ca un instrument de monitorizare internă, sub raportul corectitudinii aplicării lucrărilor silvice, și nu ca un instrument central de control al volumelor comercializate (considerații strategice DSA2).
- Declarația de Constituie a Partizii (DCP) presupune declararea în RFN, cel puțin, a locului de proveniență a lemnului, a volumului estimat de extras în raport de intervenția silviculturală programată pe grupe de specii, a termenelor de execuție a exploatării lemnului și a punctului de introducere pe piață (clar definit, cu coordonate GPS) (considerații strategice DSA2).
- Actul de estimare a masei lemnoase nu va avea, din perspectiva statului, caracter de document de gestiune (considerații strategice DSA2).

Descrierea conceptului

1. Selectarea arborilor de extras:

Este responsabilitatea proprietarilor dar aceasta trebuie delegată administratorilor sau prestatorilor de servicii în cazul pădurilor amenajate și se face cu respectarea normelor tehnice (ghidurilor de bune practici) privind aplicarea tratamentelor și cu respectarea cerințelor privind obligațiile de rezultat.

2. Însemnarea arborilor de extras:

Este responsabilitatea proprietarului de a asigura însemnarea arborilor ce urmează a fi extrași; în general, modul de însemnare a arborilor este ales de proprietar, dar trebuie să permită identificarea distinctă și persistentă a arborilor de extras.

- Însemnarea arborilor de extras cu evidențiere la cioată (marcare) se face obligatoriu numai pentru tăierile de regenerare - produse principale selective; modul de evidențiere trebuie să îndeplinească anumite cerințe legale, dar nu trebuie neapărat să fie ciocane de marcat; alegerea modului de marcare trebuie să fie la latitudinea proprietarului în raport de prevederile normelor tehnice, dar modul de însemnare trebuie să asigure urmărirea trasabilității de la locul de proveniență.
- Pentru celelalte tipuri de tăieri, evidențierea la cioată a arborilor de extras nu este obligatorie, însă cu îndeplinirea cerinței de a putea asigura, în cazul controlului exploatării /reprimire, verificarea extragerii arborilor materializați.
- La celelalte tipuri de tăieri (lucrările de îngrijire și conducere a arboretelor) nu se recomandă folosirea mărcii, ci raportarea la indicatorii de stare (de exemplu: arbori de viitor, suprafață de baza, etc.).

În cazul în care, din diverse motive, însemnele nu mai sunt clare, lucrarea de însemnare trebuie refăcută. Dacă refacerea nu mai este posibilă, se procedează la reluarea întregului pas al procesului.

3. Estimarea volumului de extras:

Proprietarul are obligația de a asigura estimarea volumului de extras și previzionarea sortimentelor de ML, printr-o metodă recunoscută.

4. Declararea constituirii partizii și a punctului de intrare în piață:

Volumul estimat va sta la baza Declarației de Constituie a Partizii (DCP) care va conține: volumul estimat, speciile, număr de arbori, amplasarea platformei primare (coordonate), în plus față de datele deja existente de la amplasarea masei lemnoase (natura tăierii, UP, u.a., proprietate, proprietar, suprafață). Proprietarul are obligația de a asigura încărcarea DCP în RFN. DCP nu are caracter de document gestionar. RFN va permite încărcarea DCP în corelație cu amplasarea masei lemnoase.

Implementare		
Cerințe normative - Reglementare		
Activități	Instrumente	Responsabilități
- Elaborarea de reglementări privind obligațiile de rezultat exprimate în indicatori de stare a arboretelor - Elaborarea de ghiduri de bună practică privind aplicarea tratamentelor (selectarea arborilor) - Crearea unor sisteme de încurajare a utilizării ghidurilor de bună practică în ceea ce privește aplicarea tratamentelor - Elaborarea de reglementări privind însemnarea arborilor pentru care este obligatorie evidențierea la cioată - Elaborarea de recomandări privind însemnarea arborilor - Implementarea în RFN a funcționalităților: - care să poată face verificări în ceea ce privește posibilitatea planificată și cantitățile recoltate - care să permită utilizarea de către proprietar a metodelor recunoscute de calcul a volumului estimativ - care să permită încărcarea DCP numai în corelație cu amplasarea masei lemnoase - Elaborarea de reglementări privind metodele recunoscute de estimare a volumului de extras și situațiile în care fiecare dintre acestea este recomandată	Amenajamente silvice: - Lucrări planificate și intensitatea acestora - Descriere parcelară și limite Registrul Forestier Național: - Declarație de Constituire a Partizii - grupe de specii - volum estimativ - metoda de estimare folosită - toleranțele metodei - Generarea punctului de intrare în piață - Integrarea normelor, ghidurilor și recomandărilor și generarea unor informații ajutătoare care ghidează proprietarul în derularea acestui pas de proces Ghiduri de bune practici Norme tehnice Recomandări operaționale ale AC	Administratori de păduri - Pădurea statului este prin lege administrată de către RNP-Romsilva care preia toate obligațiile statului din perspectiva de proprietar de păduri - Proprietarii, alții decât statul, pot delega obligațiile privind selectarea arborilor și însemnarea arborilor, prin contract de prestări servicii, structurilor de administrare acreditate Furnizorii de servicii silvice - Proprietarii pot apela pe piața serviciilor silvice la prestatori care să fie atestați pentru punerea în valoare a masei lemnoase - Proprietarii pot delega prestatorilor de servicii și lucrul cu RFN în numele lor

Implementare		
Cerințe normative - Proceduri interne		
Activități	Instrumente	Responsabilități
• Proprietarul poate să utilizeze ghiduri de bună practică pentru alegerea și însemnarea arborilor de extras și evaluarea masei lemnoase • Însemnarea arborilor de extras este un instrument de monitorizare internă, sub raportul corectitudinii aplicării lucrărilor silvice, și nu ca un instrument central de control al volumelor comercializate. • Evidențierea la cioată a arborilor de extras se poate face, în cazurile în care nu este impusă de lege, în funcție de particularitățile proprietății / administratorului	Ghiduri interne de bune practici	Administratori de păduri • Pădurea statului este prin lege administrată de către RNP-Romsilva care preia toate obligațiile statului din perspectiva de proprietar de păduri • Proprietarii mari, alții decât statul, pot dezvolta intern ghiduri de bune practici

Asigurarea trasabilității		
Activități	Modalitate	Instrumente
Anunțarea aplicării unor lucrări silviculturale din care rezultă masă lemnoasă	Declarația de Constituie a Partizii (localizare geografică, UP, u.a./proprietate, proprietar, volum estimat, specii, număr de arbori, tipul de tăiere, suprafața)	RFN

Exercitarea controlului	
Riscuri	Măsuri de prevenire / combatere
Declararea unui volum mai mic decât cel real	Prevenție: Nu este dezirabilă pentru că generează costuri foarte mari (verificarea amănunțită a fiecărei puneri în valoare) Combatere: Se face ulterior prin monitorizarea volumului ieșii din punctul de intrare în piață

Volumul estimat depășește posibilitatea	Prevenție: Semnale de alarmă în RFN și control în teren pentru verificarea modului de desemnare a arborilor de extras și de estimare a volumului arborilor de extras
Arborii selectați nu mai pot fi identificați	Prevenție: Utilizarea unor metode de însemnare care au o persistență crescută Combatere: Refacerea parțială sau totală punerii în valoare

Asigurarea transparenței		
Categoria de informații	Caracter	Instrumente de operaționalizare
Localizarea geografică a partizii	Public	RFN
Natura tăierilor	Public	RFN
Volum estimativ	Privat	RFN (amenajament)
Datele personale ale proprietarilor privați (conform legislației în vigoare)	Privat	RFN

3.3.3. Alegerea formei de valorificare a masei lemnoase și exploatarea masei lemnoase

Descrierea pasului de proces

Obiective:

Maximizarea valorii obținute din punerea pe piață a masei lemnoase / Minimizarea efortului de punere pe piață
Calcularea volumului de masă lemnoasă comercializabilă

Metodă aplicată:

Aplicarea prețului pieței pe diverse scenarii de valorificare
Selectarea tehnologiei de exploatare și planificarea lucrărilor
Tehnologii de exploatare

Activități specifice:

Elaborarea devizului estimativ pentru lucrările de exploatare
Autorizarea partizii
Exploatarea masei lemnoase
Controlul exploatării masei lemnoase
Reprimirea partizii

Abordare SNP30

- Modul de comercializare a masei lemnoase (pe picior sau fasonat) este la latitudinea proprietarilor (Considerații strategice DSA2)
- Proprietarii/operatorii au obligația stabilirii și declarării provenienței și a asigurării trasabilității până la prima introducere pe piață – considerată platforma primară, în acord cu cerințele de trasabilitate a lemnului de la nivel european (Considerații strategice DSA2)
- Tranziția către o pondere preponderentă de comercializare a lemnului sub formă fasonată este reglementată pentru pădurile publice (Considerații strategice DSA2).
- 70% din masa lemnoasă exploatată anual din păduri publice este valorificată ca lemn fasonat, până în 2030 (OR 1.4.)
- Declarația de exploatare a masei lemnoase presupune declararea în RFN, cel puțin, a locului de proveniență a lemnului, a volumului estimat de extras în raport de intervenția silviculturală programată, a termenelor de execuție a exploatării lemnului și a punctului de introducere pe piață (clar definit, cu coordonate GPS). Actul de estimare a masei lemnoase nu va avea, din perspectiva statului, caracter de document de gestiune (Considerații strategice DSA2).

Descrierea conceptului

1. Alegerea formei de valorificare a masei lemnoase:

Proprietarul va putea valorifica masa lemnoasă fie pe picior, fie ca lemn fasonat. Indiferent de modul de valorificare plata masei lemnoase se va face funcție de rezultatul exploatării, mai precis funcție de cantitățile de masă lemnoasă ce au fost măsurate și expediate din platforma primară.

2. Autorizarea exploatării:

Proprietarul va avea obligația de a asigura autorizarea partizii. Autorizația de exploatare va fi emisă în RFN de proprietar/prestator de servicii/administrator, fiind asociată cu DCP, cu menționarea perioadei de valabilitate, a entității care efectuează exploatarea (există posibilitatea ca proprietarul să efectueze exploatarea singur dacă volumul estimat nu depășește 20 mc) și a coordonatelor platformei primare. RFN va include condiții specifice pentru autorizarea partizii (de exemplu perioadele de restricții pentru anumite tipuri de tăieri). În anumite cazuri definite de lege autorizația de exploatare va putea fi emisă și în format fizic.

3. Controlul exploatării masei lemnoase:

Proprietarul (sau prin delegare prestatorul de servicii/administratorul) va avea obligația de a se asigura că exploatarea nu are ca efect exploatarea altor arbori decât cei însemnați la cioata (pentru cazurile pentru care această marcă este obligatorie) sau, după caz, că exploatarea nu afectează atingerea indicatorilor de stare care definesc obligația de rezultat. Abaterile de la aceste reguli vor da proprietarului dreptul de a apela la autoritatea care aplică sancțiunile corespunzătoare.

4. Transportul masei lemnoase către punctul de punere în piață:

În cazul în care punctul de punere în piață nu coincide ca localizare cu platforma primară, proprietarul va avea obligația de a asigura trasabilitatea materialului lemnos pe durata transportului între aceste două puncte, printr-o procedură proprie.

5. Reprimirea parchetului:

Proprietarul va avea obligația de a se asigura că lucrările de exploatare s-au încheiat în termenul acordat de autorizația de exploatare și că suprafața de pădure pe care s-au executat a revenit în parametri optimi la funcțiile sale ecosistemice, conform indicatorilor de stare stabiliți prin obligația de rezultat. Încheierea lucrărilor de exploatare, a controalelor de exploatare și a reprimirii se va raporta în RFN.

Implementare:		
Cerințe normative - Reglementare		
Activități	Instrumente	Responsabilități
- Elaborarea reglementărilor privind modul de valorificare a masei lemnoase pentru pădurile publice - Elaborarea reglementărilor privind criteriile pe baza cărora RFN permite autorizarea partizii - Elaborarea reglementărilor privind posibilitatea proprietarilor de a exploata ei înșiși ML - Elaborarea reglementărilor tehnice privind exploatarea masei lemnoase / amplasarea platformei primare - Revizuirea cerințelor privind atestarea firmelor de exploatarea lemnului - Elaborarea reglementărilor privind asigurarea trasabilității până la prima introducere pe piață – considerată platforma primară, în acord cu cerințele de trasabilitate a lemnului de la nivel european	Amenajamente silvice: - Obligații de rezultat - Descriere parcelară și limite - Harta parcelei și a drumurilor de acces Registrul Forestier Național: - Autorizația de exploatare - Act de control a exploatării - Act de reprimire a parchetului - Integrarea normelor, ghidurilor și recomandărilor și generarea unor informații ajutătoare care ghidează proprietarul în derularea acestui pas de proces - Asigură transferarea în SUMAL a autorizației de exploatare cu toate informațiile aferente, inclusiv coordonatele primei puneri pe piață (platformei primare) SUMAL - SUMAL preia autorizația partizii și activează punctul de intrare în piață - SUMAL tine evidenta agenților economici atestați pentru exploatarea lemnului Ghiduri de bune practici Norme tehnice Recomandări operaționale ale AC	Administratori de păduri - Pădurea statului este prin lege administrată de către RNP-Romsilva care preia toate obligațiile statului din perspectiva de proprietar de păduri - Proprietarii, alții decât statul, pot delega obligațiile privind autorizarea, controlul și exploatarea masei lemnoase și reprimirea parchetelor, prin contract de administrare, structurilor de administrare acreditate Autoritatea centrală - Statul preia rolul de aplicare a sancțiunilor pentru încălcarea reglementărilor, inclusiv la sesizarea proprietarului Furnizorii de servicii silvice - Proprietarii pot apela pe piața serviciilor silvice la prestatori care să fie atestați pentru exploatarea masei lemnoase - Proprietarii pot delega prestatorilor de servicii și lucrul cu RFN în numele lor

Implementare:		
Cerințe normative - Proceduri interne		
Activități	Instrumente	Responsabilități
- Elaborarea de ghiduri de bună practică pentru alegerea modalității de valorificare - Elaborarea de ghiduri de bună practică privind controlul exploatării pe baza indicatorilor de stare și a obligațiilor de rezultat - Crearea de proceduri interne pentru alegerea partizilor în raport de modalitatea de valorificare - Crearea de proceduri interne privind controlul exploatării masei lemnoase - Crearea de proceduri interne ale proprietarilor / administratorilor cu responsabilitatea stabilirii locului de proveniență și trasabilității până la punerea în piață - Procedurile contabile obligă la evidențe gestionare stricte în interiorul firmelor și impun sancțiuni în cazul nerespectării lor; de asemenea sistemele de certificare obligă la asumarea de măsuri de trasabilitate internă	Ghiduri interne de bune practici Proceduri interne ale proprietarilor / administratorilor	Administratori de păduri - Pădurea statului este prin lege administrată de către RNP-Romsilva care preia toate obligațiile statului din perspectiva de proprietar de păduri - Proprietarii mari, alții decât statul, pot dezvolta intern ghiduri de bune practici - Proprietarii mici pot adopta ghiduri de bune practici elaborate de stat

Asigurarea trasabilității		
Activități	Modalitate	Instrumente
Autorizarea parchetului	Autorizația de exploatare	RFN
Transport material lemnos între platforma primară și punctul de punere în piață (când nu se suprapun ca locație) Pentru punctele de intrare în piața situate în afara platformei primare și în situația în care se realizează cu alte utilaje decât	Aviz de transport	RFN/SUMAL sau instrumente proprii

cele specifice operațiunilor de scos-apropiat, se instituite proceduri obligatorii reglementate în SUMAL (de exemplu amprenta digitală a transporturilor).		
Reprimire parchet	Act reprimire	RFN

Exercitarea controlului	
Riscuri	Măsuri de prevenire / combatere
Exploatare în afara perioadei autorizate	Prevenție: Nu este posibilă Combatere: Alertă la expirarea termenului autorizației atunci când reprimirea nu a fost făcută
Exploatare de arbori neselectați în cazul tăierilor la care nu se face însemnarea arborilor la cioată	Măsurarea indicatorilor de stare ai pădurii înainte și după efectuarea tăierii Responsabilizarea experților MSML - Controale inopinate în parchetele de exploatare sau pe traseul de transport dintre punctul de intrare în piață și punctul unde se realizează prima transformare
Ocolirea punctului de intrare în piață	Controale inopinate în parchetele de exploatare sau pe traseul de transport dintre punctul de intrare în piață și punctul unde se realizează prima transformare. Supraveghere video

Asigurarea transparenței		
Categoria de informații	Caracter	Instrumente de operaționalizare
Localizarea geografică a parchetului, platformei primare și a punctului de intrare în piață	Public	RFN/SUMAL
Progresul lucrărilor de exploatare (%)	Public	RFN/SUMAL
Volum exploatat	Privat	RFN/SUMAL
Datele personale ale proprietarilor privați și ale operatorilor (conform legislației în vigoare)	Privat	RFN/SUMAL

3.3.4. Prima punere pe piață - prima transformare

Descrierea pasului de proces

Obiective:

- Creșterea acurateței de măsurare și control a volumelor de masă lemnoasă puse pe piață
- Valorificarea superioară a lemnului prin sortare
- Asigurarea continuității lanțului de proveniență a masei lemnoase

Metodă aplicată:

- Standarde de sortare industrială a lemnului
- Orice metode de măsurare certificabilă metrologic

Activități specifice:

- Sortare industrială a lemnului
- Măsurare la nivel de piese a masei lemnoase
- Calcul volum masă lemnoasă pusă pe piață

Abordare SNP30

- Măsurarea volumului materialelor lemnoase se va face la introducerea pe piață, prin orice metode de măsurare certificabilă metrologic, în limita unor toleranțe reglementate. Măsurarea se face de către persoane special autorizate în acest sens, cu atragerea responsabilității persoanei care face măsurarea și aprecierea calitativă. Acolo unde este necesar, conform evaluărilor de risc, se pot stabili măsuri de dublă verificare: cântărire, amprenta digitală, monitorizare video etc (Considerații strategice DSA2).
- Sortimentele care fac obiectul introducerii pe piață sunt definite simplu și unitar prin actul de reglementare a sistemului de trasabilitate, în baza tipurilor de produse din lemn (i.e. coduri conform EUTR /EUDR) (Considerații strategice DSA2).
- Acoperirea trasabilității de la prima introducere pe piață până la prima transformare a sortimentelor care fac obiectul introducerii pe piață este reglementată strict, prin folosirea SUMAL; se are în vedere acoperirea unei părți din trasabilitate prin proceduri obligatorii impuse de autoritate pentru reducerea riscurilor de intrare pe piață fără măsurare și pentru sprijinirea operatorilor și comercianților mici (Considerații strategice DSA2).
- Documentul care certifică proveniența, acolo unde este necesar pe lanțul de aprovizionare, este un document dedicat, emis prin SUMAL, asumat prin declarația proprietarului/operatorului odată cu avizul de expediție a materialelor lemnoase (Considerații strategice DSA2).
- Transparența privind introducerea pe piață și circulația masei lemnoase trebuie să fie un atribut al SUMAL pentru prima introducere pe piață, cu respectarea confidențialității tranzacțiilor și a liberei circulații a mărfurilor. Publicul are acces la date relevante, asumate, în timp real, iar accesul la date brute îl au entitățile ce pot folosi datele cu bună credință; asigurarea accesului la date trebuie realizat în egală măsură și pentru datele din sistemele de trasabilitate implementate de operatori și comercianți. Confidențialitatea datelor raportate în

sistemele de trasabilitate trebuie reglementată și asumată explicit de către autoritate sau de către cei ce colectează și gestionează astfel de date (Considerații strategice DSA2).

Descrierea conceptului

1. Măsurarea volumului de pus în piață:

Proprietarul lemnului are obligația asigurării măsurării lemnului ce urmează a fi pus în piață, la nivelul platformei primare. Măsurarea se va face prin orice metode de măsurare certificabilă metrologic, în limita unor toleranțe reglementate. Măsurarea volumului la prima punere pe piață se face de către **persoane special autorizate/atestare în acest sens (specialistul MSML), cu atragerea responsabilității personale a persoanei care face măsurarea și aprecierea calitativă**. Pentru partizi mai mici de 20 mc teren forestier nepublic, măsurarea masei lemnoase în platforma primară se poate face și de către proprietar dacă nu este destinat introducerii pe piață conform Reg. EUTR /EUDR (adică este destinat consumului propriu în afara unei activități comerciale). Sortimentele care fac obiectul introducerii pe piață sunt definite simplu și unitar prin actele normative specifice. Sortimentele trebuie să fie ușor de identificat și să nu creeze situații echivoce în transformările ulterioare. Se are în vedere și sigilarea, prin mijloace digitale a transportului până la măsurare în cazul în care măsurarea se realizează prin instalații speciale sau când din motive organizatorice nu se poate realiza la încărcarea mijlocului de transport. Volumul recepționat (care poate să nu coincidă cu volumul determinat expeditiv prin soluții automatizate de cubaj tehnic) ar trebui să fie cel asumat în declarația de proveniență.

2. Emiterea avizului de transport:

Măsurarea volumului la prima punere pe piață stă la baza emiterii avizului de transport în SUMAL. Emiterea avizului în SUMAL se face de către aceiași specialiști MSML - **persoane special autorizate/atestare în acest sens, cu atragerea responsabilității personale a persoanei care face măsurarea și aprecierea calitativă**.

3. Emiterea declarației de proveniență.

Pe baza volumului măsurat, SUMAL emite declarația de proveniență.

Implementare		
Cerințe normative - Reglementare		
Activități	Instrumente	Responsabilități
Trasabilitatea de la cioata la punerea în piață se asigură prin proceduri interne ale operatorilor și comercianților. Obligatoriu reglementat și însoțit de dublă verificare se impune doar la punerea în piață și până la prima transformare.	Ghiduri interne de bune practici Proceduri interne ale proprietarilor / administratorilor	Administratori de păduri - Pădurea statului este prin lege administrată de către RNP-Romsilva care preia toate obligațiile statului din perspectiva de proprietar de păduri - Proprietarii mari, alții decât statul, pot dezvolta intern ghiduri de bune practici - Proprietarii mici pot adopta ghiduri de bune practici elaborate de stat

Asigurarea trasabilității		
Activități	Modalitate	Instrumente
Trasabilitatea de la prima punere pe piață până la prima transformare	Proceduri obligatorii impuse de autoritate	SUMAL

Exercitarea controlului	
Riscuri	Măsuri de prevenire / combatere
Expedierea de material lemnos fără documente de însoțire	Radarul pădurii Control concentrat la transporturile care provin direct din platforma primară
Mai multe transporturi cu același document de însoțire	Sigiliu digital Fotografii care însoțesc avizul Răspunderea personală a persoanei autorizate să emită avizul Imposibilitatea ștergerii avizului introdus Ora de începere a transportului
Supraîncărcare în platforma primară	Răspunderea personală a persoanei autorizate
Supraîncărcare pe drum	Fotografia /sigiliu care însoțește transportul Răspunderea șoferului

	Însemnarea cu dispozitive de marcare a lemnului măsurat la pornirea transportului Soluții digitale care să poată susține o verificare automatizată și expeditivă a datelor înregistrate în sistem, respectiv sa ofere indicii concludente si obiective în situația supraîncărcării și sistem de alertare automatizat.
--	---

Asigurarea transparenței		
Categoria de informații	Caracter	Instrumente de operaționalizare
Datele din avizul de expediție	Public	RFN
Datele comerciale privind expediția	Privat	RFN
Volum transportat	Public	RFN
Datele personale ale proprietarilor privați (cf. legislației în vigoare)	Privat	RFN

3.3.5. Prima transformare – transformări ulterioare

Descrierea pasului de proces

Obiective:

- Obținerea unei balanțe naționale a lemnului de care să beneficieze întreg sector forestier și industria lemnului
- Alinierea la prevederile europene din categoria EUDR
- Evaluarea la nivel național a valorii adăugate prin lanțurile valorice verticale

Metodă aplicată:

Declarații ale operatorilor economici privind transformările și mișcările materialelor și produselor lemnoase

Activități specifice:

Utilizarea platformei SUMAL

Abordare SNP30

- Asigurarea trasabilității, de la prima transformare în continuare pe lanțul de aprovizionare, este responsabilitatea operatorilor economici, prin proceduri interne (Considerații strategice DSA2).
- Introducerea de informații în SUMAL, de la prima transformare în continuare pe lanțul de aprovizionare, este recomandată agenților economici, având următoarele utilități: i) susținere pentru comercianți, pentru instituirea propriilor sisteme Due Diligence în ce privește trasabilitatea produselor din lemn (punerea în aplicare a prevederilor “deforestation-free”, certificare etc), ii) realizarea de către autorități a rapoartelor privind piața lemnului/balanță lemn, iii) evaluarea valorii adăugate prin lanțurile valorice verticale (Considerații strategice DSA2).

Descrierea conceptului

1. SUMAL pune la dispoziția agenților economici o platformă (rezultată prin simplificarea și optimizarea celei actuale) prin care agenții economici pot să raporteze cantitățile de lemn procesate/transformate/consumate, etc. Utilizarea acestei platforme este încurajată de către autoritățile statului.
2. Agenții economici care aleg să folosească proceduri proprii de evidențiere a trasabilității trebuie să poată oricând proba faptul că respectă prevederile legislației în vigoare, mai cu seamă a prevederilor legislației EUDR și să fie pregătiți să suporte consecințele legale din acest punct de vedere.

Implementare		
Cerințe normative - Reglementare		
Activități	Instrumente	Responsabilități
Reglementări privind asigurarea trasabilității până la prima transformare: se are în vedere acoperirea unei părți din trasabilitate prin proceduri obligatorii impuse de autoritate pentru reducerea riscurilor de intrare pe piață fără măsurare și pentru sprijinirea operatorilor și comercianților mici.	SUMAL	Companii

Implementare		
Cerințe normative – Proceduri interne		
Activități	Instrumente	Responsabilități
Proceduri interne ale firmelor cu responsabilitatea stabilirii trasabilității de la prima transformare mai departe pe lanțul de valoare adăugată. Orice agent economic care alege să nu folosească SUMAL trebuie să se asigure de proveniența declarată a tuturor cantităților de lemn procesate/transportate/consumate fiind pregătite să fie supuse controlului și să suporte consecințele.	Ghiduri interne de bune practici Proceduri interne ale companiilor	Companii

Asigurarea trasabilității		
Activități	Modalitate	Instrumente
Trasabilitatea după prima transformare	Proceduri opționale oferite de autoritate	SUMAL
Cerințele legale de trasabilitate trebuie respectate și de agenții economici care nu folosesc SUMAL dar aplică legislația în vigoare privind trasabilitatea lemnului	Proceduri interne	
Proceduri interne care să asigure respectarea cerințelor de trasabilitate	Proceduri interne	

Exercitarea controlului	
Riscuri	Măsuri de prevenire / combatere
Înregistrarea incompletă a transformărilor și mișcărilor de materiale și produse lemnoase	Efectuarea de verificări prin sondaj, utilizarea de metode statistice pentru estimarea cantităților de lemn transformate sau mișcate pe lanțurile de valoare adăugată.
Fraudarea provenienței legale a transporturilor ce provin de la locul de recoltare, utilizând ca acoperire (a) avize secundare sau (b) documente fictive de achiziție din spațiul intracomunitar.	Trasabilitatea până la prima transformare rămâne strict reglementată și completată de registre online. Control

Asigurarea transparenței		
Categoria de informații	Caracter	Instrumente de operaționalizare
Datele din SUMAL care nu au caracter comercial sau personal	Public	SUMAL
Datele comerciale privind transformările	Privat	SUMAL
Volum transformat sau transportat	Privat	SUMAL
Datele personale ale agenților economici (conform legislației în vigoare)	Privat	SUMAL